

Budovanie základov

Dáta pre revíziu výdavkov v doprave

Štefan Kišš

7.4.2016

Potrebujeme zvýšiť hodnotu za peniaze

- **ekonomicky** hodnotiť všetky rozhodnutia verejného sektora - **prevádzku, investície, politiky a reguláciu**
- predbežne (ex ante) vládnu agentúrou aj následne (ex post) nezávislou agentúrou
- na úrovni jednotlivých väčších projektov/rozhodnutí, ale **pravidelne aj celej výdavkovej obálky (revízie výdavkov)**
- klásť dôraz na výsledky (programové rozpočtovanie)
- porovnávať sa voči najlepším doma aj v zahraničí, verejne, transparentne a s dobrými údajmi

V kombinácii lacnejšieho účinnejšieho štátu vdáka lepším procesom a rozhodovaniu

- Na štrukturálne vyrovnaný rozpočet potrebujeme konsolidáciu aspoň 1,5 % - 2,5 % HDP
 - Nárast daňových sadzieb je nepravdepodobný, a len boj proti únikom nepostačí
 - Plošné škrtky sa vyčerpali, zmrazovanie investícií nás dobehne
- Vo väčšine oblastí verejného sektora dosahujeme podpriemerné výsledky nielen voči vyspelým krajinám, ale aj voči V3
- Nevieme povedať dopredu ani následne, ktoré rozhodnutia vlády zvyšujú blahobyť a ktoré nie

Tri roviny nášho návrhu

- Filozofická zmena
 - „V súlade so zákonom“ nestačí
 - Najlepšie z možných rozhodnutí - v diskusii dôraz na výsledky
 - Bremeno zdôvodnenia rozhodnutia je na vláde
- Reforma inštitúcií
 - Nevymýšľame koleso (CPB, NAO)
 - Existujúce kapacity
 - Schopnosť ovplyvniť rozhodnutia
 - Konflikt záujmov
- Dáta a analytické nástroje

Vypočítať hodnotu za peniaze znamená

Ekonomicky, nielen formálne, účtovnícky a čiastkovo
(na verejné financie, podnikanie a pod.)

- 1. Pomenovať ciele**
 - rýchla, kvalitná, bezpečná, za primeranú cenu, so zohľadnením externalít
 - Cieľom nie je len postaviť čo najviac diaľnic
- 2. Rôzne možnosti a ako ich dosiahnuť**
 - Napríklad: postaviť viac ciest, opraviť a rozšíriť existujúce cesty, posilniť verejnú dopravu, prímestská politika (parkovacia politika, spoplatnenie vstupu do mesta)
- 3. Kvantifikovať všetky náklady a prínosy pre celú spoločnosť**
- 4. Kvantifikovať v súčasnej hodnote**
- 5. Kvantifikovať neistotu**

Optimálne rozdelenie úloh

Zdroj: autori

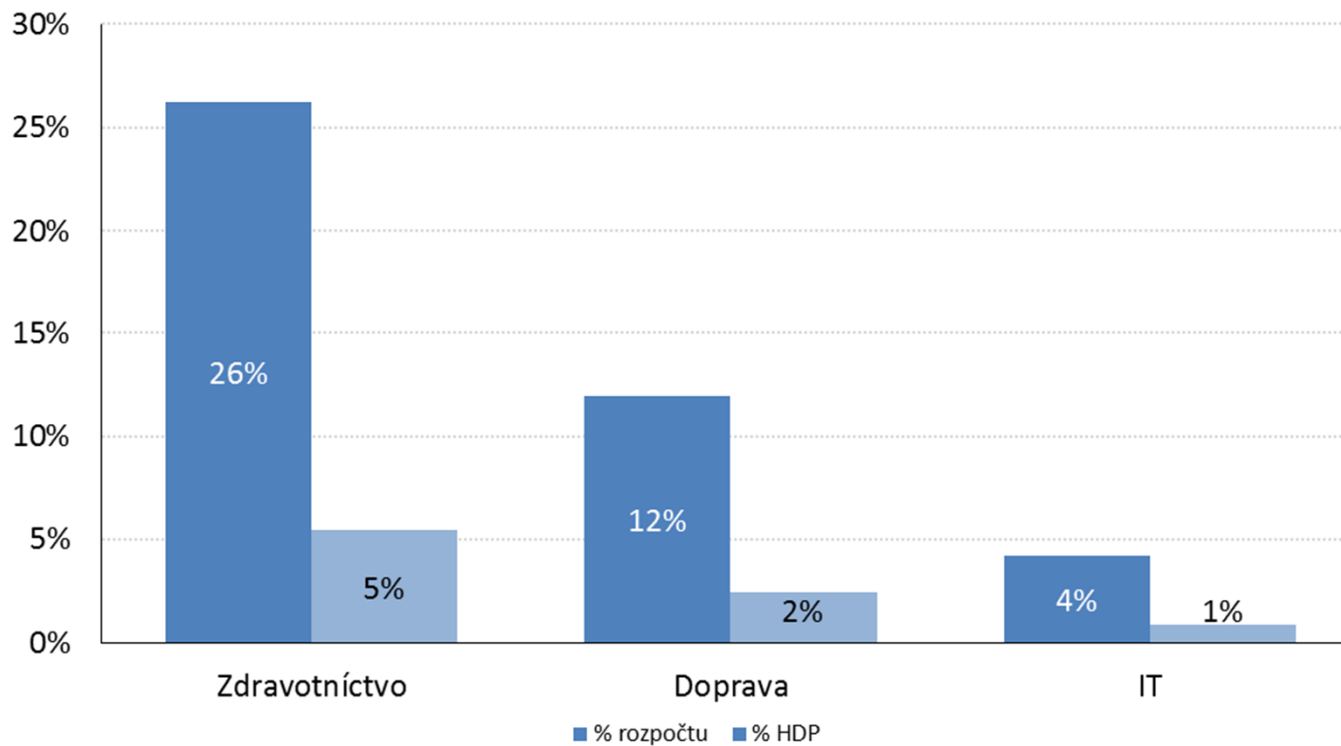
Významné zvýšenie hodnoty za peniaze

Revíziu výdavkov začíname u najväčších.

- **Zdravotníctvo** - zmrazenie reálnych výdavkov, viac na efektívnejšie investície do nemocníc
- **Dopravná infraštruktúra** – predovšetkým diaľnice, aj železnice – hodnotenie investícií, zefektívnenie prevádzky
- **Informatizácia verejnej správy (IT)** - hodnotenie prevádzky a investícií

Revidujeme 40 percent výdavkov

Význam revidovaných oblastí v rozpočte a ekonomike

Terms of Reference pre dopravu (návrh)

- fiškálne ciele vs. zlepšenie výsledkov – politické rozhodnutie
- zefektívnenie súčasnej investičnej obálky pri zachovaní jej veľkosti
- úspora na jednotkových prevádzkových výdavkoch na dopravu v kapitole MDVRR SR - **zefektívnením ich fungovania**
 - ✓ výdavky na údržbu a opravu ciest a diaľnic
 - ✓ dotácie do železničnej dopravy

Svet dát o doprave

Dostupné dáta a dopravné modely

Ako sa merajú stanovené ciele na úrovni projektov

<i>Cieľ</i>	<i>Prínos</i>	<i>Stav na SK</i>
<i>Rýchlosť</i>	<i>Skrátenie cestovného času</i>	<i>Kvantifikovaný pri CBA</i>
<i>Kvalita (Komfort a spoľahlivosť)</i>	<i>Nižšie prevádzkové náklady vozidiel</i>	<i>Kvantifikovaný pri CBA</i>
	<i>Nižšie náklady na opotrebovanie infraštruktúry</i>	<i>Kvantifikovaný pri CBA</i>
<i>Externality</i>	<i>Vplyv na regionálnu nerovnosť, investície, zamestnanosť a iné...</i>	<i>Nekvantifikované</i>
	<i>Vplyv na životné prostredie</i>	<i>Nekvantifikované</i>
<i>Bezpečnosť</i>	<i>Nižšia nehodovosť</i>	<i>Kvantifikovaný pri CBA</i>

Nevieme porovnávať naprieč projektmi a politikami

- Investície sa porovnávajú iba v rámci jednotlivých dopravných módov
 - nevieme porovnať prínos výstavby železnice s výstavbou cesty/letiska
- Prínosy investícií nevieme porovnať s prínosmi politik a reguláciami
 - Napríklad vyššiu ponuku verejnej dopravy nevieme porovnať s výstavbou novej cesty

Dáta o mobilite/dopravnom správaní

- Prieskumy projektu BRAWISIMO v krajoch BA a TT (+ prihraničnom regióne AT)
- Prieskumy realizované pre Územný generel dopravy hl. mesta Bratislava
- Prieskumy pre Národný dopravný model SR
- Prieskumy v niektorých ďalších mestách – Žilina, Košice (?)

Dáta o intenzitách dopravy na cestách

- Kontinuálne sčítania
 - cca 80 automatických sčítačov dopravy (ASD) na DaRC,
 - len asi 20 ASD na cestách I. triedy,
 - desiatky ASD na križovatkách v BA,
 - dáta z mýtného systému za nákladné vozidlá za spoplatnené cesty
- Celoštátne sčítane dopravy na cestnej sieti (raz za 5 rokov, 2010, 2015 ešte nie je)

Dáta o intenzitách dopravy na cestách (2)

- nepravidelné (kedysi pravidelné) smerové celoštátne sčítania - vybrané mestá, hraničné priechody
- ad-hoc prieskumy realizované v príprave konkrétnych projektov (štúdie realizovateľnosti, DÚR, DSP)
- prieskumy realizované v príprave dopravných generelov miest
- dáta zo zahraničia k prihraničným úsekom

Dáta o intenzitách dopravy na železniciach

- ročné výkony podľa druhu vlakov, štruktúra denne realizovaných výkonov
- pravidelné sčítanie osobnej železničnej dopravy (ako časté a spoľahlivé?)
- údaje z A do B pre každý predaný cestovný lístok, nevieme priradiť ku konkrétnym vlakom v daný deň
- podrobné sčítanie vo vlakoch november 2014 k Národnému dopravnému modelu SR

Verejná autobusová doprava

- agregované dáta výkonov za jednotlivé VÚC a MHD veľkých miest
- údaje z A do B pre každý predaný cestovný lístok, MHD detaily o počtoch cestujúcich – existujú, problém získať
- dáta pre diaľkové spoje – súkromní prepravcovia, nedotovaná doprava – máme nárok?

Otázky namiesto záveru

- Akými nástrojmi (dáta, modely...) (ne)disponujeme
- Ich kvalita, predpoklady, prehľadnosť, oponentúra
- Ako presne vieme odhadnúť náklady, čo na to metodika štátnej expertízy
- Aké sú rozdiely v rôznych metodikách pre výpočet prínosov (TP 05/2012 k HDM4 (ekonomické hodnotenia), príručky MDVRR pre CBA projektov OPD/OPII)
- Čo sú relevantné metodiky/predpisy pre železničné projekty
- Existujú metodické dokumenty pre dopravné modelovanie (technický predpis (TP) 16/2015 (rozsah prieskumov, výpočet kapacít cestných komunikácií), TP 07/2013 (prognózovanie výhľadových intenzít))